దేశం ఏమయ్యేట్టు

"విన్నావటోయ్!" అన్నాడు వెంకట్రావు గబగబా పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి.

రామారావు అప్పుడే జపాన్ మిత్రమండలిమీద యుద్ధం ప్రకటించిందనీ, మిత్రమండలికి చాలా నష్టం కలిగిందనీ విన్నాడు. వెంకట్రావు ఆ సంగతే చెబుతున్నాడనుకొని—"జపాన్ సంగతేనా?" అన్నాడు.

"జపాన్ సంగతి ఇప్పుడెవ్వరికి కావలసి వొచ్చిందోయ్! మన ఆచార్యుల సంగతి—"

"ఏం ఏమయింది?"

"మన ఆచార్యుల్నీ, మరి కొందర్నీ పోలీసులు అరెస్టు చేశారు."

"ఎందుకు—సత్యాగ్రహమేనా?"

"సత్యాగ్రహంకాదు, పాడూకాదు," అన్నాడు వెంకట్రావు. వాళ్ళంతా రోడ్డుకి అడ్డంగా నిలబడి, ట్రాఫిక్ ఆపి పోట్లాడుకుంటూవుంటే, పోలీసులు సర్దలేక బలవంతంగా లాక్కుపోయి జైల్లో వేశారట."

రామారావుకి ఆశ్చర్యం వేసింది ఆచార్యులు గొప్ప రాజకీయవేత్త, గాంధీ శంఖారావం చెవుల్లో పడ్డప్పటినుంచీ జైలుకి వెళ్తూవస్తూవున్న త్యాగధనుడూ ఎందుకు రోడ్డుమీద పోట్లాడుకొని జైలుకి వెళ్ళవలసి వచ్చిందో అతనికి అర్థం కాలేదు. అందులో ఈ సమయంలోనా? పరదేశాన్నుంచి మనల్ని రక్షించవలసిన బాధ్యత రాజకీయవేత్తల భుజస్కంధాలమీద (మెదడుమీద అయితే బాగుండేది) ఉంది. దేశమంతా ఏకమై, ప్రజలంతా ఒక్కటిగా లేచి, శక్తిని ఏకోన్ముఖం చేస్తేగాని మనకు దారిలేదు. లేక

పోతే ఒకముళ్ళ తొడుక్కో బదులు మరోముళ్ళ తొడుగు తగులుకునే అవకాశం కనిపిస్తూ వుంది.

"దెబ్బలాటేం ఖర్మం! మిగిలిన వాళ్ళెవ్వరు?" అన్నాడు.

"ఏమో, నాకింకా పర్టిక్యులర్స్ తెలియవు" అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు వెంకట్రావు.

రామారావుకి ఏమీ తోచలేదు. ఆలోచించాడు. పిచ్చి పిచ్చిగా వుంది. లేచి అటూ ఇటూ తిరిగాడు....జైలుకి వెళ్ళి సంగత సందర్భాలు తెలుసుకోవాలని బయల్దేరాడు.

ఊరికి మైలుదూరంలో వుంది జైలు. అది ప్రభుత్వానికి జైలు-దొంగలకు ఖైదు....సత్యాగ్రహులకు శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానం. వూరికి దూరంగా, జనసమ్మర్దం లేకుండా, నిశ్శబ్దంగా వుంటేగాని ఖయిదీలకూ, శ్రీకృష్ణజన్మస్థానవాసులకూ, హృదయపరివర్తనం కలగదని ప్రభుత్వం ఉద్దేశం. కాని క్రియలో మాత్రం హృదయ పరివర్తనం కలగటానికి బదులు మెదడు తిరగబడుతూ వుంటుంది.

రామారావు అధికార్ల దగ్గర పర్మిషన్ తీసుకొని జైలు ప్రవేశించాడు. అనేక గదులు దాటి, అనేక రకాల మనుషుల్ని దాటి, నెం. 24 సెల్ దగ్గరకు జేరాడు. ఆ సెల్లులో ఆచార్యులూ, ఒక కాంగ్రెస్ సోషలిస్టూ, ఒక కిసాన్ సభైటూ, ఒక కమ్యూనిస్టూ, ఒక రాయిస్టూ వున్నారు. ఆచార్యులు ఒక మూల కూర్చొని తకిలీ వాడుకుతున్నాడు. కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు తల కాళ్ళసందున ఇరికించుకొని కూర్చున్నాడు. కిసాన్ సభైట్ చువ్వల్లోనుంచి దిక్కులు చూస్తూ నుంచున్నాడు కమ్యూనిస్టు ఆవేశంతో అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నాడు. రాయిస్టు యెవరికీ సంబంధం లేకుండా ఒక మూల కూర్చొని పుస్తకం చదువుకుంటున్నాడు.

అటూ ఇటూ తిరుగుతున్న కమ్యూనిస్టు గబగబా ఆచార్యులమీదకు మీదకు వెళ్ళి-"తకిలీవాడికి దేశం తాడు పుటిక్కిన తెంపావ్! ఇకనన్నా మానుకుంటావా లేదా?" అన్నాడు.

కాంగ్రెసుసోషలిస్టు కాళ్ళ నందుమంచి తల పైకెత్తి విచారంగా చూశాడు.

కిసాన్‌సభైట్, ప్రజలు మెచ్చుకుంటారని బైటచేస్తే చేశావ్! జైల్లోకూడా ఎందుకయ్యా!" అన్నాడు.

రాయిస్టు, "తాత్విక విప్లవం రావాలి. మాటలవల్ల ప్రయోజనం లేదు." అన్నాడు.

ఆచార్యులవారుమాత్రం వీళ్ళ మాటలు లెక్క చెయ్యకుండా తకిలీ వాడుకుతూనే వున్నాడు. రామారావు నెమ్మదిగా ఆచార్యుల దగ్గరకు వెళ్ళి "ఆచార్యులూ?" అని పిలచాడు.

ఆచార్యులు రామారావుగారి గొంతు విని వుల్కిపడ్డాడు. తకిలీ ఆపేశాడు. "ఏమిటిదంతా?" అని అడిగాడు రామారావు.

"అంతా నడమంత్రమేయ్! మనం ఇన్ని సంవత్సరాలనుంచీ దేశం కోసం ప్రాణాలనుకూడా లెక్కచెయ్యకుండా పోట్లాడుతున్నామా? ఇప్పుడు వీళ్ళు—ఈ కుర్రకుంకలు—నా కళ్ళముందు పుట్టిన వీళ్ళు నన్ను తకిలీ మాని వెయ్యమంటారా? మానకపోతే నన్ను ఫాసిస్టు అంటారా? అన్నాడు.

ఈమాటలు విని మిగిలినవాళ్ళంతా రంయిన ఆచార్యులు చుట్టూ పోగయ్యారు.

"మానకపోతే నువ్వు ఫేసిస్టువ్" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"మామాట వినకపోతే నువ్వు ఫేసిస్టువ్" అన్నాడు కాంగ్రెసు సోషలిస్టు.

"నువ్వు పెద్ద పెత్తందారువి. పెత్తనం మారై తుకూలీ ప్రతినిధులకు వొదిలేవరకూ నువ్వు ఫేసిస్టువ్" అన్నాడు కిసాన్ సభైట్.

"తకిలీ మానినా మానక పోయినా వర్గ సంబంధాలనుబట్టి నువ్వు

ఫాసిస్టువ్" అన్నాడు రాయిస్టు....."నీ భగవద్గీతా, నీ వేదాలూ, నీ అధ్యాత్మిక నాగరికతా అంతా ఫాసిస్టుమయమ్?"

"అవును." అన్నాడు కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు.

రామారావుకి అంతా అయోమయం అయింది....."మీ రెవరండీ?" అని అడిగాడు.

"నేను కాంగ్రెస్‌సోషలిస్టుని" అన్నాడు అతను.

మిగిలిన నలుగురూ పక్కున నవ్వారు. ఆచార్యులు పెద్దమనిషి తరహా కాదనుకొని నవ్వు ఆపుకోటానికి ప్రయత్నించాడు. కిసాన్ సభైట్ కోర చూపులుచూస్తూ నవ్వాడు. కమ్యూనిస్టు గంతులువేస్తూ నవ్వాడు. రాయిస్టు సంతోషం పట్టలేక ఒక కాగితం తిరగవేశాడు.

కాంగ్రెస్ సోషలిస్టుకి ఉక్రోషం వచ్చింది. బుంగమూతి పెట్టుకొని "మీరెప్పుడూ ఇంతే! నేనంటే చాలు. మీరంతా ఏకమవుతారు" అన్నాడు.

"ఏదోపిల్లలు పార్టీలో వుంటామంటే వుండనిచ్చాం" అన్నాడు ఆచార్యులు రామారావుతో.

"సగం సాలినేతా సగం మాలనేతా!" అన్నాడు కిసాన్ సభైట్.

"రిఫార్మిజం, రిఫార్మిజం" అని కేకలు వేశాడు కమ్యూనిస్టు.

కాంగ్రెసో! సోషలిజమో! కాంగ్రెస్ సోషలిజం ఏమిటి? ఉన్న అవక అంతా పేర్లోనే వుంది. ఈ పేరు పెట్టటంలో ఎన్ని పొరపాట్లో లెక్కవేసుకోండి చెబుతాను.

1. తంత్ర రీత్యా పొరపాటు.

2. రాజకీయ రీత్యా పొరపాటు.

3. సిద్ధాంతరీత్యా పొరపాటు.

"మేం మొదటినుంచీ ఈపార్టీ తీవ్రవాదుల్ని మోసం చేస్తుందని చెప్పాం. మీరు విన్నారా?" అన్నాడు రాయిస్టు.

"మేం చెప్పాం. మీరెప్పుడూ చెప్పలేదు" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"మీరు మమ్మల్ని ప్రోత్సాహపరచి, మాతో కలిసి పనిచేసి ఇప్పుడిలా అంటున్నారా?" అని జాలిగా ప్రశ్నించాడు కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు.

"అధికారం స్వాధీనం చేసుకోటానికి అలా నటించాము" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"నిజం చెప్పాలంటే మొదటినుంచీ మేం చెబుతున్నాం. ఈ దేశంలో కూలీ రాజ్యం కుదరదనీ, రైతు కూలీ రాజ్యం కావాలనీ మేం మొదటినుంచీ మొత్తుకుంటూ వుంటే మీరు మామాట విన్నారా?" అన్నాడు కిసాన్ సభైట్.

"మీ రెవరండీ?" అని అడిగాడు రామారావు.

"మేం కిసాన్ సభవాళ్ళం."

"పెటీబూర్జువాలు సోషలిజం వొప్పుకోండయ్యా అంటే వినరు" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"విన్నటిదాకా మాలో పనిచేసి...." అని ఏదో అనబోయాడు. కిసాన్ సభైట్.

"అధికారంకోసం....అధికారంకోసం" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"నిజం మాపార్టీ ఒకటుంటే పిళ్ళకి వరొక పార్టీ ఎందుకు చెప్పండి కాంగ్రెస్‌లో?¹" అన్నాడు కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు.

రాయిస్టు అందుకున్నాడు....."కాంగ్రెసు వుండగా కిసానుపార్టీ పెట్టటం ఎన్ని తప్పులో చెబుతాను లెక్క వేసుకోండి?

1 పిష్టపేషణం.

2 పోటీ సంస్థ అవడం.

3 స్వతంత్ర సంఘ సందోహం అవటం.

కాంగ్రెస్ ఉండగా మళ్ళీ కిసాన్ ఎందుకూ? కాంగ్రెస్ ప్రజా స్వామిక విప్లవానికి సిద్ధంగా వుంది. రైతూ ప్రజాస్వామిక విప్లవమే చేస్తాడు.

"అయితే కాంగ్రెస్ విప్లవసంస్థ అని ఒప్పుకుంటారా?" అని ఆదుర్దాగా ఆశగా అడిగాడు ఆచార్యులు.

"ఆఁ, కాంగ్రెస్ విప్లవసంస్థే! కాని నాయకత్వం ప్రత్యాఘాతకం" అన్నాడు రాయిస్టు.

"మరి మీరు కాంగ్రెస్‌లోనుంచి వెళ్ళిపోయారె" అన్నాడు ఆచార్లు.

"తీవ్రవాదులు మా మాటలు వినలేదు. అందువల్ల పద్ధతి మార్చ వలసి వచ్చింది.

"పద్ధతా? పతకమా? అన్నాడు కా. సో.

"వాళ్ళకు రెండూ ఒకటే" అన్నాడు కిసాన్.

"రోజుకొక పార్టీ-గడియకొక పతకం" అని కేకలు వేశాడు కమ్యూనిస్టు.

"మీరెవరండి!" అని అడిగాడు రామారావు.

"మేం కమ్యూనిస్టులం, మూడో అంతర్జాతీయ శాఖవారం."

"అదంతా రష్యా సాంప్రదాయం! బొత్తిగా విదేశీయం" అన్నాడు ఆచార్యులు.

"అవును, ఇక్కడ పరిస్థితులు తెలియవు. సిసలైన సోషలిజం మాది. దేశవాళీసరుకు" అన్నాడు కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు.

ఇక్కడేపుట్టి, ఇక్కడే పెరిగి, ఇక్కడే పక్వానికొచ్చే సోషలిస్టులంమేం" అన్నాడు కిసాన్‌సభైట్ "వీళ్ళ కమ్యూనిజం కొత్త పెత్తందారీతనం."

"వీళ్ళింకా బొద్దుఉఃడని కమ్యూనిస్టులు. వీళ్ళు తెలుసుకోలేని ఫేసిస్టులు" అన్నాడు రాయిస్టు.

"మీరెవరండి?" అని అడిగాడు రామారావు.

"మేం రాయిస్టులం."

"రేనగేడ్స్" అని మొదలుపెట్టాడు. కమ్యూనిస్టు కోపంతో ఆవేశంతో అతని కళ్ళు ఎర్రబడినై-వీళ్ళ నాయకుణ్ణి మేం అంతర్జాతీయ పార్టీనుంచి వెళ్ళగొట్టాం. వీళ్ళ నాయకుడు చైనాలో ఏమిటో చేశాడు. వీళ్ళ నాయకుడికి ఇంగ్లీషు గ్రామరు రాదు"

"రైటో! రైటో!! మాపార్టీలో జేరతామని మాకు ప్రణాళికవ్రాసి ఇచ్చిజేరకుండా మమ్మల్ని మోసంచేసి తర్వాత మామీదే దుమ్మెత్తిపోశాడు" అన్నాడు కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు.

"నిజం, నిజం, మమ్మల్ని ఆలాగే చేశాడు. కాంగ్రెస్లో మరో పార్టీ వుండకూడదని చెప్పి చెప్పి తానే మరో పార్టీపెట్టాడు" అన్నాడు కిసాన్.

"అంతా కాంగ్రెస్లో చేరి కాంగ్రెస్‌ని బలపరచమని చెప్పి చెప్పి తాను బయటకొచ్చి మరో పార్టీ పెట్టాడు" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"ద్రోహి! ద్రోహి! ద్రోహి" అని కేకలు.

"మీరంతే! పరిస్థితుల్నిబట్టి పద్ధతులను మార్చుకొనటం మీకు చేతగాదు. యుద్ధం వచ్చింది. ఫాసిజం వస్తూవుంది. మనం మారాలి...."

"ఏం ఫాసిజం వస్తే?" అన్నాడు ఆచార్యులు,

"ఫాసిజం ఇంపీరియలిజంకంటె ఘోరమైంది" అన్నాడు రాయిస్టు.

"అనేది ఒప్పుకుంటాను" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"నిజమే!" అన్నాడు కాంగ్రెస్‌సోషలిస్టు.

"మేం ఫాసిస్టు వ్యతిరేకతీర్మానం చేశాం" అన్నాడు సభైట్.

"ఆచార్యులవారు ఇంగ్లండు గెలవవలసిందే. కాని మేం సహాయం చెయ్యం అంటాడు. గెలవవలసిన దానికి సహాయం చెయ్యకపోవటం బుద్ధి జాడ్యం—" అన్నాడు రాయిస్టు.

"అది తప్పే!" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"ఈ కమ్యూనిస్టులు ఇంగ్లండు రష్యాకి సహాయం చెయ్యాలిగాని మేం ఇంగ్లండుకు సహాయం చెయ్యం అంటారు."

"అది తప్పే" అన్నాడు ఆచార్యులు.

"కానే కాదు" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"కాకపోవచ్చు" అన్నాడు కా. సో.

"కాదు" అన్నాడు కిసాన్ సభైట్.

"ఈయన ఊరికే ఇంగ్లండుకి సహాయం చెయ్యమంటాడండీ.... జవహరలాల్ మీవాడేగదా...." అని మొదలుపెట్టాడు ఆచార్యులు.

"కాదు"

"కాదు"

"కాదు"

కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు అనుమానిస్తూ వూరుకున్నాడు.

"పోనీ ఆయన ఎంత బాగా చెప్పాడో చూడండి—"

"చూడం"

"చూడం"

"చూడం"

"ఓ బ్రిటిష్ ఇంపీరియలిజమా! నువ్వు వెళ్ళిపో అన్నాడు జవహర లాల్" అని చెప్పాడు ఆచార్యులు.

రాయిస్టు. కిసాన్ సభైటూ. కమ్యూనిస్టూ బిగ్గరగా నవ్వుతారు.

"ఇంపీరియలిజం పొమ్మంటే పోతుందా?" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"మనల్ని అడిగివొచ్చిందా మనం పొమ్మంటే పోటానికి?" అన్నాడు కిసాన్ సభైట్.

"పోకపోతే ఏంచెయ్యాలో చెప్పాలి" అన్నాడు రాయిస్టు.

"నువు చెబుతావా?" అని అడిగాడు ఆచార్యులు.

"ఓ!" అన్నాడు రాయిస్టు.

"అక్కర్లేదు. నువ్వు ఇంపీరియలిస్టు ఏజంటువి" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"అవును చెప్పక్కర్లేదు" అన్నాడు కిసాన్ సభైట్.

"అయ్యా! రాయిస్టులమాటలు నమ్మకండి. వాళ్ళు స్వామి ద్రోహులు" అన్నాడు ఆచార్యులు.

"అవును ద్రోహులు" అన్నాడు కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు.

"ఎన్నిపార్టీలు మారేరో కనుక్కోండి" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"ఆ విషయంలో వీరు మరీ గొప్పవారండీ." అని కమ్యూనిస్టుని చూపించాడు ఆచార్యులు.

"ఓరి ఫాసిస్టూ....మేం అధికారం స్వాధీనం చేసుకోడానికి అలాంటి పనులు చేస్తాం" అన్నాడు కమ్యూనిస్టు.

"మీ యిద్దరూ ఫాసిస్టులే" అన్నాడు కిసాన్.

"మీ ముగ్గురూ ఫాసిస్టులే" అన్నాడు రాయిస్టు.

"ఇక ఫాసిస్టు కాంది ఎవరు?" అని అడిగాడు రామారావు.

"నేను"

"నేను"

"నేను"

"నేను"

"నేను"

"ఇక ఫాసిస్టు ఎవరు?" అని ప్రశ్నించాడు రామారావు.

"వాళ్ళు నలుగురు"

"వాళ్ళు నలుగురు"

"వాళ్ళు నలుగురు"

"వాళ్ళు నలుగురు"

"వాళ్ళు నలుగురు"

ఈ కేకలతో జైలంతా దద్దరిల్లిపోయింది. అలారం బెల్ గణగణా మోగింది. వార్డన్ పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు. సెల్‌లో వాళ్ళంతా కేకలు పెట్టుకుంటూ "నువ్వు ఫాసిస్టువి" అంటే "నువ్వు ఫాసిస్టువి" అని చేతులు, చేతులు కలుపుకున్నారు.

రామారావు బిక్కమొహంవేసి, ఆ దృశ్యాన్ని చూడలేక ఆ మోత భరించలేక, కళ్లు మూసుకొని, చెవులు మూసుకున్నాడు.

రామారావు కంతా అయోమయంగావుంది. దేశంలోని రాజకీయ పార్టీలు యీ విధంగా వుంటే దేశం యేమయ్యేటట్టో అతనికి బోధపడలేదు. బయటకువచ్చి విచారంగా జైలు వరండాలో నడుస్తుంటే ఒక వ్యక్తి యిలా అడిగాడు—

"ఎక్కడనుంచి వస్తున్నారు?"

"నెం. 24"

"వాళ్లేమన్నా కలిసేటట్టున్నారా?"

"లేదు!"

"ఐనే! హిందూదేశం హిందువులది. వీళ్ళంతా మహమ్మదీయులకు దేశాన్ని అమ్మాలని చూస్తున్నారు."

"తమ రెవరు?"

"హిందూమహాసభవాళ్ళం."

రామారావు మాట్లాడలేదు. అతడు "అఖండ హిందూస్తాన్" "అఖండ హిందూస్తాన్" అని కేకలు వేస్తూ పోయాడు? రామారావు రెండడుగులు వేసేసరికి మరొక వ్యక్తి వచ్చాడు.

"ఏదో తమరు హిందూమహాసభ వారితో మాట్లాడుతున్నారే" అన్నాడు.

"అవును."

"ఏమంటున్నారు?"

"నెం 24 సంగతి అడిగాడు."

"నాకు తెలుసు. మొదటనుంచీ మేం అనుమానిస్తూనే వున్నాం. వాళ్ళంతా సమయం వచ్చేసరికి ఒక్కటే అవుతారు. వాళ్ళంతా హిందువులే హిందూరాజ్యం స్థాపించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు!!"

"తమ రెవరు!"

"ముస్లింలీగ్"

"ఓహో!"

"పాకిస్తాన్! పాకిస్తాన్! పాకిస్తాన్!" అని కేకలు వేసుకుంటూ అతను వెళ్ళిపోయాడు.

రామారావు ఉక్కిరి బిక్కిరి అయ్యాడు. పిచ్చి ఆసుపత్రిలో అడుగు పెట్టా ననుకున్నాడు. జైలు గేటు దాటి బైట అడుగు పెట్టే టప్పటికి, "బర్మామీద బాంబులు" "జపాను విజయాలు" "బర్మామీద బాంబులు" "జపాను విజయాలు" అని పేపర్లు అమ్ముకునేపిల్లల కేకలు వినిపించినై. ఇక రామారావుకి ఒక్క అడుక్కూడా ముందుకు పడలేదు.

మరొక వ్యక్తి నెమ్మదిగా అతన్ని సమీపించాడు. బిళ్ళగోచి పెట్టాడు. లాల్చీ తొడిగాడు. జరీఅంచు కండువా వేశాడు. నెమ్మదిగా రామారావు దగ్గరకు వచ్చి "ఏమండీ?" అన్నాడు.

రామారావు వులిక్కి పడ్డాడు.

"మన సంగతి ఏమన్నా తేలిందా, అండీ!" అని అడిగాడు నూతన వ్యక్తి.

"ఏం సంగతి?"

"ఆంధ్రరాష్ట్రం?"

రామారావు తల గిర్రున తిరిగింది. ఆ వ్యక్తిని చూడలేకపోయాడు. సహించలేకపోయాడు. ముందుకి చూశాడు. అంధకారం. ఇదివరకు సాధారణంగా అతనికి మూడు ప్రశ్నలు తడుతుండేవి. ఇప్పుడు ఒక్కటే ప్రశ్న — మూడుసార్లు తట్టింది.

1. దేశం ఏమయ్యేట్టు?
2. దేశం ఎమయ్యేట్టు??
3. దేశం ఏమయ్యేట్టు???

* * * *

జపాన్ బర్మాని ఆక్రమించుకోక ముందూ
కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఇది ప్రజాయుద్ధ మనే
విషయం గ్రహించక ముందూ వ్రాసిన కథ ఇది.